

BİR İÇSEL LİDER: FERRARİ'SİNİ SATAN BİLGE KİTAP İNCELEMESİ

AN INTRINSIC LEADER: THE MONK WHO SOLD HIS FERRARI" BOOK REVIEW

Utku ÜTÜK¹

ÖZET: İçsel liderlik günümüzde merak uyandıran liderlik türleri arasında yer almaktadır. Çalışmada Robin Sharma'nın tüm dünyada tanınmasını sağlayan eseri –Ferrari'ini Satan Bilge- içsel liderlik bağlamında incelenmiştir. Kitap incelemesi; Giriş ve Sonuç dışında “Kitap Özeti” ve “Tartışma/Değerlendirme” olmak üzere iki bölüm üzerine kurgulanmıştır. İncelemede kitap içeriği analiz edilerek içsel liderlik konusunda kitapta yer verilen temel süreçler ve önemli unsurlar ortaya konulmuş, tespitler yapılan literatür taraması çerçevesinde tartışılarak değerlendirilmiş ve sonuca varılmıştır. Kitap Özeti'nde; Julian'ın yolculuğu öncesi ve sonrası süreç Dönüşüm; Julian'ın yaşamının anlamı arayışında gerçekleşen olaylar Yolculuk ve Julian'ın dönüşüm sırları Yedi Erdem alt bölümlerinde aktarılmış, Tartışma/Değerlendirme'de; kitapta içsel liderlik kapsamında tespit edilen süreçler, içerik ve yöntem açısından literatür çerçevesinde incelenmiş, Sonuç bölümünde ise kitaba ilişkin genel yargıya yer verilmiştir.

Anahtar sözcükler: Liderlik, İçsel Liderlik, Motivasyon.

ABSTRACT: Intrinsic leadership is among highly attractive leadership models nowadays. Within this study The Monk Who Sold His Ferrari which led Robin Sharma to become one of the world's most famous writers is examined in the context of intrinsic leadership. Apart from “Introduction” and “Conclusion” the book review is built on two chapters : “Book Summary” and “Discussion and Evaluation” . Within the review by analyzing the book context basic processes and key points are set forth, issues identified are discussed and evaluated under respective literature review and a conclusion is set out. “Book Summary” shows forth the period before and after Julian's journey as “Transformation”, the circumstances Julian came across while seeking for the meaning of life as “Journey” and Julian's secrets regarding his transformation as “Seven Virtue”. The intrinsic leadership processes identified throughout the book are examined with regard to context and method within the frame of literature in “Discussion and Evaluation” and general view regarding the book is revealed in “Conclusion” .

Keywords: Leadership, Intrinsic leadership, Motivation.

1. GİRİŞ

Tarih boyunca önemli başarılarla imza atan insanların pek çoğunun içsel liderlik özelliğine sahip oldukları görülmektedir. Günümüzde ise kendi kendine liderlik yapabilme becerisi artık sadece üstün yetenekleri olanlarda değil sıradan insanlarda da aranır olmuştur (Drucker, 2009: 643). Buna bağlı olarak içsel liderlik giderek daha fazla merak uyandıran bir konu haline gelmiştir.

Liderlik konusunda birçok eseri dünya çapında en çok satanlar listesinde yer alan yazar Robin Sharma, dünyanın en başarılı liderlik uzmanlarından birisi olarak kabul edilmektedir. Eserleri Türkiye yayın tarihinde en hızlı satılan kitaplar olma özelliğini taşıyan Sharma'nın tanınmasında Ferrari'sini Satan Bilge adlı kitabı etkili olmuştur. 42'den fazla dile çevrili yapılan kitap rekor bir satış ile uluslararası alanda en çok satanlar listesinin en üst sırasına yerleşmiştir.²

¹ Savunma Sanayii Uzmanı, Savunma Sanayii Müsteşarlığı, utkuutuk@yahoo.com

² Yazar ve eserleri hakkında daha fazla bilgi için bkz. www.robinsharma.com.

İncelenmek üzere Ferrari'sini Satan Bilge adlı kitabın seçilmesinde ise çok satanlar listesinde yer alan bu eserde değinilen konuların içsel liderlik bağlamında değerlendirilmesi isteği etkili olmuştur.

Geçmişte kendisi de bir avukat olan Sharma bu kitapta ünlü ve zengin bir avukatın; Julian Mantle'ın yaşamın anlamını bulma yolculuğunda geçirdiği dönüşüm öyküsü aracılığıyla liderlik sırlarını okuyucu ile paylaşmaktadır(Sharma:2005).

Sharma kitapta; Julian'ın yaşamı ve değişim kararını, Julian ve uzun yıllar birlikte çalıştığı John arasında geçen dialog çerçevesinde zihin kontrolü, yaşamın amacı, sürekli iyileşme, iç disiplin, zamanın değeri, ilişki geliştirme, anı yaşamaya ilişkin erdem, bilgelik ve tekniklerin anlatıldığı on üç bölümde aktarmakta ve sonsuz mutluluğa; eserde yer verilen erdem, bilgelik ve teknikler ile ulaşılabileceği savunmaktadır (Sharma:2005).

1. KİTAP ÖZETİ

Bu bölümde Julian'ın; yolculuğu öncesi ve sonrası süreç “Dönüş/üm” yaşamının anlamı arayışında gerçekleşen olaylar “Yolculuk” ve yaşadığı dönüşüme ilişkin olarak paylaştığı sırlar “Yedi Erdem” alt bölümleri altında aktarılmaktadır:

1.1. Dönüş/üm

Julian Mantle ülkenin yüksek nitelikli ve tanınmış avukatlarından birisidir. Büyükbabası ünlü bir senatör, babası ise saygın bir yargıçtır. Varlıklı ve kendisinden hukuk alanında başarı bekleyen bir ailede yetişen Julian, Harvard Hukuk Fakültesi'ni bitirmiştir. Julian'ın başarısında yetiştiği ortam yanında kaderinin efendisi olma ve kendisini aşma yönündeki inanç ve azminin önemli etkisi olmuştur. Julian, gençlik dönemlerinde mesleğine heyecanla bağlanmıştır. Bu yıllarda hukukun başkalarına iyilik yapma gücü Julian'ın yaşamına anlam katan bir amaç olmuştur. Julian, kazandığı başarı, prestij ve para ile yetinmeyerek hep daha fazlası için mücadele etmiş, edindiği ün ve yüksek gelir, muhteşem malikane, özel jet, tropikal bir adada yazlık ev ve kendisi için çok değerli olan kırmızı bir Ferrari ile bir çok insan için ancak hayal olabilecek bir yaşama kavuşmuştur. Bununla birlikte giderek yaşam amacını kaybeden ve tatminsiz bir insana dönüşen Julian eşi ile yollarını ayırmış, babası ile iletişimini tamamen koparmış ve hızlı gece hayatı ile basında sıklıkla yer almaya başlamıştır. İş yaşamında da konsantrasyon bozukluğu içinde bocalayan Julian mesleki yeteneklerini yitirme noktasına gelmiştir. Julian elli üç yaşına geldiğinde şişman bedeni ve yetmişli yaşlardaki görüntüsü ile duygusal, fiziksel ve ruhsal açıdan çöküntü içerisine girmiş ve bir gün mahkeme salonunda geçirdiği kalp krizi ile yere yığılmıştır. Kriz, Julian için bir uyanış çağrısı olmuştur. Çağrıya uyarak mesleğini bırakma kararı veren Julian malikanesini, uşağını, özel adasını ve çok sevdiği Ferrari'sini elden çıkarmış, yaşamını sadeleştirmek ve sorularına yanıt bulmak amacı ile Hindistan'a gitmiştir.

John ise kendisi henüz bir hukuk öğrencisi iken Julian ile tanışmış ve kalp krizi geçirdiği tarihe kadar on yedi yıl birlikte çalışmıştır. John bu süreçte mesleki açıdan Julian'ı ustası olarak görmüş ve “ya benim yolumdan gidersin ya otobanda inersin” diyen ustasını rol model olarak kabul etmiştir. Julian'ın huysuz görüntüsü altında insanları önemseyen bir yapısı olduğunu ve yaşadığı çöküntüde mesleği dışında etkenlerin bulunduğunu düşünen John için, Julian sadece hoca değil, aynı zamanda en iyi arkadaştır. Bu nedenle John, Julian'ın kendisi ile vedalaşmadan ayrılması nedeniyle ona karşı bir kırgınlık duymuş, ancak ayrılışının ardındaki nedenleri ve sonrasında ne yaptığını merak etmekten de kendini alamamıştır. Gerçekte Julian da John'u her zaman bir kardeş gibi görmüş ve kendisine çok yakın hissetmiştir. Ayrıca John'un şüphelendiği gibi Julien'ın zihnen, ruhen ve bedenen yaşadığı çöküntünün temelinde bir sır yatmaktadır: Yıllar önce küçük kızını kaybetmesi. Bu acıyı unutma çabası Julian'ı para için ruhunu bile

satabilecek bir işkolik haline getirmiştir. Julian'ın ayrılışının ardından geçen üç yıl içerisinde bezgin, yilgın ve yaşlı bir avukata dönüşen John da yaşamında bir anlam arayışına girişmiştir.

Ve bir gün otuzlu yaşların ortalarında, uzun boylu, ince ve kaslı, canlılık ve enerji yayan gizemli bir ziyaretçi -tanınamayacak şekilde değişen Julian- John'un kapısını çalmıştır. Julian'ın içindeki değişim gözlerinden ve yaydığı huzurdan dışarıya taşmaktadır. Julian hayret ve şaşkınlık içerisinde kalan ve bu sıra dışı dönüşümün nasıl gerçekleştiğini merak eden John'a ayrılışından itibaren yaşadıklarını hemen anlatmaya başlamıştır.

Uzun zaman sonra bu ilk karşılaştıkları günün sonunda John dünyanın ne kadar küçük bir yer olduğunun farkına varmaya başlamış ve zihninde yaşamda değişiklik yapma düşüncesi uyanmıştır. John'un öğrenme isteğine "öğrenci hazır olduğunda öğretmen gelir" şeklinde bir cevap vererek ofisten ayrılan Julian, mavi başlıklı uzun kırmızı bir cüppe ve boynunda tahta tepsih boncuklarından yapılmış süslü bir kolye ile ve John'a söz verdiği şekilde, öyküsünü anlatmaya devam etmek üzere bir sonraki gün onun evine gelmiştir.

Julian'ın öyküsünü inandırıcı kılan; bizzat kendisi, dışarıdan dahi anlaşılabilir değişimdir. John'un iç ve dış dünyasını geliştirecek bu bilgelik sırlarını onunla paylaşmadan önce Julian'ın John'dan aldığı söz ise öğreneceği bilgeliği başkalarına da aktarması olmuş, John'un tereddütsüz verdiği söz üzerine Julian ona; kendine liderlik etme, kişisel sorumluluk ve spiritüel aydınlanma için anahtarları içeren ve zihinsel, duygusal, fiziksel ve ruhsal değişimi sağlayacak olan Sivana Sistemi'nin yedi temel erdemi ile dönüşüm yolunda ustalık kazandığı teknikleri anlatmıştır.

Julian'ın ziyareti John'un; Julian'ın öyküsü ve geçirdiği dönüşüm çerçevesinde, Julian'a benzer şekilde dünyaya katkıda bulunmak isteği ile başladığı meslek yaşamında bulunduğu noktayı, babasının öğütlerini, ailesi ve arkadaşları ile olan ilişkilerini, kısacası yaşamını sorgulamasını sağlamış ve John'un yeni yaşamı için bir başlangıç oluşturmuştur.

1.2. Yolculuk

Geçirdiği kalp krizi ile ruhunu yitirdiğini ve değişmesi gerektiğini fark eden Julian, gerçekten kim olduğunu ve ne için yaşadığını bulmaya karar vererek gittiği Hindistan'da arayış süresince birçok bilge ve alimle karşılaşmıştır. Ancak yolculuğunun yedinci ayında karşısına çıkan ve kendisi de eski bir avukat iken çıktığı kişisel gelişim yolculuğunda geçmişten ders almanın önemini ve görevinin başkalarına yardım etmek olduğunu anlayan Yogi Krishnan ile tanışması Julian için ilk gerçek aydınlanma olmuştur. Krishnan dengeli ve mutluluk veren bir yaşamın sırlarını kendisine öğretmesini isteyen Julian'a; Himalayalar'ın birçok kimsenin ulaşamadığı tehlikeli, yüksek kesimlerinde kendisinin ve hatta hiç kimsenin bilmediği bir yerde Sivana'nın Büyük Bilgeleri olarak adlandırılan bir grup bilge olduğunu, bu bilgelerin zihin, vücut ve ruhun potansiyelini serbest bırakma konusunda kutsal ve ebedi prensipler ve teknikler geliştirdiğini, ihtiyaç duyduğu bilgeliği ancak onlarda bulabileceğini söylemiştir.

Sezgilerine uyararak tek başına yola koyulan Julian, iç pusulası doğrultusunda az kullanılan bir patikadan Himalayalar'a tırmanışının yedinci gününde rastladığı bir yolcuya, onun Sivana Bilgeleri'nden biri olduğu inancı ile kalbini açmış ve aydınlanmış bir yaşamın kadim ilkelerini öğrenmek için duyduğu tarifsiz arzuyu anlatmıştır. Gerçekten bilgelerden birisi olan ve Julian'ın bu yolda yaşadıklarından ve azminden etkilenen Yogi Raman, Julien'den, ona öğretilen olan bilgeliği batıya dönüp ihtiyacı olanlara öğretme sözü alarak onu köylerine götürmüştür. İlerleyen süreçte Julien'i kaybettiği oğlunun yerine koyacak olan Raman ile bu karşılaşma Julian'ın yaşamının kalanı için bir başlangıç noktası olmuştur.

Tamamen güllerle bezeli köyde hepsi genç, sağlıklı ve mutlu görünen Sivana Bilgeleri ile büyümlü bir tanışma yaşayan Julian, kendisini uzun zaman sonra döndüğü evinde hissetmiştir. Julian zekası ile bilgeler tarafından onur konuğu olarak kabul edilmiş ve onların spiritüel öğrencisi olmuştur. Üç haftanın sonunda her şeyin güzelliğini fark etmeye başlayarak kişisel

gelişiminde ilk işareti alan Julian, fiziksel canlılık kazanmaya ve yaşama saygı duymaya başlamıştır.

Bir gün Raman Julien'e; gözlerini kapatmasını ve kendisini muhteşem bir bahçede düşlemesini söyleyerek bir öykü anlatmıştır. Öyküde bahçenin ortasında bulunan altı kat yüksekliğinde kırmızı bir fener kulesinin kapısından büyük bir gürültü ile çıkan ve sadece özel bölgeleri ince pembe bir kordon ile örtülü bir Japon sumo güreşçisi, bulduğu ve bir başkasının yıllar önce bırakmış olduğu altın bir kronometreye basıp kaymakta, tam son nefesi verdi diye düşünülürken, sarı güllerin güzel kokusuyla uyanmakta, içgüdü ile baktığı solunda gördüğü milyonlarca elmas kaplı uzun patikayı izlemesini söyleyen sese uyup patikadan ilerleyerek tükenmeyen sevinç ve mutluluk yoluna gitmektedir. Öykü ile Julian içsel yolculuğunda sorularına yanıt bulduğu bir evreye adım atmıştır.

1.3. Yedi Erdem

Raman'ın anlattığı öyküde muhteşem bahçe, fener kulesi, sumo güreşçisi, pembe kordon, altın kronometre, güzel kokulu güller ve elmaslarla bezeli yol ile simgeleştirilen yedi erdem gizlidir.

Muhteşem bahçe; akıllı temsil etmektedir. Verimli ve zengin bir bahçeye benzeyen akıl, özen gösterilip beslendiğinde beklenenden çok daha güzel çiçekler açmakta, yabancı otların yani kaygı, korku ve endişenin kök salmasına izin verildiğinde ise kalıcı huzur ve iç denge kişiden uzaklaşmakta, zihin gücü tükenmekte ve ruh yaralanmaktadır. Bu kapsamda ilk erdem kişinin zihninin kontrolünü ele almasıdır. Bunun için kişinin ulaşması gereken üç bilgelik; zihnin geliştirilmesi halinde kazanımların büyük olacağı, düşüncelerin kalitesinin yaşam kalitesinde belirleyici olduğu ve olumsuz tecrübeler hata olarak yaklaşılmayarak engellerin gelişim yolunda fırsat olarak kabul edilmesi gerektiği şeklindedir. Bu yolda uygulanabilecek üç teknik bulunmaktadır: Gülün kalbi tekniği, konsantrasyonu artırarak zihne disiplin kazandırmaya; karşıt düşünce felsefesi ve pratiği, olumsuz düşüncelere kapıldığına farkına varmaya, zihni fırsatlarla dolu bir yaşam sürme fikrine açarak olumsuz düşüncelerin yerini olumluların almasını sağlamaya; gölün sırrı tekniği ise düş gücü ile zihne etkide bulunmaya yöneliktir.

Fener kulesi; yaşamda gidilecek yönü gösteren öncelik ve hedefleri temsil etmekte, amaca yönelik doğru ve tanımlanmış hedefler konulmasının, hedefleri gerçekleştirmek için gerekli olan karakter gücünün ve yaşamın kişiye çağrısını keşfetmenin önemini hatırlatmaktadır. Mutluluğun ebedi sırrı başarıdır. Başarı ise yaşamın amacı yani "dharma" dır. Başarının sırrı; amaca sadık kalmak ve amaçta istikrarlı olmak erdeminde gizlidir. Kişinin; yaşamın asıl amacının amacı olan bir yaşam olduğu, sürekli bir tatmin duygusunun ancak yaşam amacının farkında olunması ve gerçekleştirilmesi ile sağlanabileceği bu nedenle hedeflerin açıkça tanımlanarak ortaya konulması ve gerçekleştirilme cesareti gösterilmesi gerektiği bilgeliğine ulaşabilmesi için iki teknik bulunmaktadır. Tekniklerden biri; insanın zihinsel enerjisini -yani kendisini- keşfetmesi ve zihnindeki gereksiz şeyleri süzerek yaşamının asıl amaçlarına odaklanmasını sağlayan kendini inceleme gücüdür. Diğer ise; zihinde sonucu açık bir şekilde canlandırarak zihinsel görüntüyü berraklaştırmak, kendi içinde bir ödül-ceza mekanizması kurarak motivasyonu canlı tutacak pozitif bir baskı oluşturmak, hedeflerin gerçekleştirilmesine yönelik kesin tarihler belirleyerek süre koymak, amaç ve hedefleri kategorize ederek yazılı hale getirmek, negatif alışkanlıkların yerini pozitif alışkanlıkların almasını sağlamak üzere pozitif alışkanlıkları yirmi bir gün tekrarlamak şeklindeki yirmi bir kuralını uygulamak ve hedef yolunda ilerlerken deneyimlerden dersler çıkararak yaşama tutkusu ile süreci zevkli hale getirmek şeklindeki beş aşamalı yöntemdir.

Sumo güreşçisi; sürekli ve bitmeyen bir iç yenileşmeyi-"kaizen" felsefesini anlatmaktadır. Kişinin başkalarına liderlik edebilmesi kendine liderlik edebilmesi ile mümkündür. Dışarıda başarı; güçlü bir karakter, zihinsel dayanıklılık ve cesaret, yaşamına sahip

olma yolunda zihinsel, bedensel ve ruhsal açıdan sürekli gelişimi, dolayısıyla kişinin kendini kontrol etme becerisi kazanarak öncelikle kendi içinde başarı kazanmasını gerektirmektedir. Bu kapsamda üçüncü erdem sürekli ve bitmeyen iç yenileşmenin uygulanmasıdır. Kişinin; öz-kontrolün yaşamda ustalık kazanma konusunda temel oluşturduğu, ancak içsel başarı sağlandığında dışarıda başarının yakalanabileceği ve aydınlanmanın zihin, beden ve ruhun sürekli gelişmesi ile sağlanabileceği bilgeliğine erişebilmesi için uygulanabilecek iki teknik bulunmaktadır: Kişinin engellerini, zayıflıklarını saptayarak yaşamdaki sınırları kendisinin belirlediği bilinci içerisinde cesaretle korkularının üzerine gitmesi ve mükemmellik olarak adlandırılan on ritüel. On ritüel otuz gün uygulandığında belirgin olumlu sonuçlar doğurmaya başlamaktadır. Bu kapsamda; yalnızlık ritüeli, ruhu dinlendirmeye; fiziksellik ritüeli sağlıklı bir zihin için sağlıklı bir bedene ulaşmaya; yaşamın gıdası ritüeli zihinsel, bedensel ve ruhsal sağlık için sağlıklı bir vücuda kavuşmaya; bereketli bilgi ritüeli yaşam boyu öğrenme ve bilgi gücünü kullanarak amaca ulaşma yolunda çaba göstermeye; kendin hakkında düşünme ritüeli kendini tanıma ve gelişme sağlamaya yönelik düşünmeye; erken uyanma ritüeli güne güzel başlamaya; müzik ritüeli motivasyon sağlamaya; sözcükleri tekrarlama ritüeli zihni doğru yönde etkilemeye; ahenkli karakter ritüeli erdemleri geliştirmeye dönük eylemlerde bulunmaya ve sadelik ritüeli yalnızca gerçekten önemli eylemlere ve önceliklere odaklanmaya yönelik teknikler içermektedir.

Pembe kordon; kişinin kendini kontrol etme, irade ve disiplin gücünü simgelemektedir. Bu güç kişinin kendisi ile olan sürekli ve cesurca yarış ve mücadelesi sonucunda ortaya çıkmaktadır. Ağaçlardan kurtulup ormanın bütününe görebilmek, acil olan birçok şey arasından doğruyu seçme özgürlüğünü kazanmak ancak zayıf içgüdülerin kölesi olmaktan kurtularak elde edilebilen bağımsızlığın temel taşı olan irade gücü ile mümkündür. Bu kapsamda dördüncü erdem –disiplini yaşama erdemi- kişinin düşlerini gerçekleştirebilmesi için bir gerekliliktir. Kişi; disiplinin inşasının küçük ancak sürekli ve cesur eylemler gerektirdiği, kişisel disiplinin gelişmesinde emek faktörünün önemli olduğu, düşlerin gerçekleştirilmesinin ancak irade gücü ile mümkün olabileceği bilgeliğine ulaşmalıdır. Bu yolda uygulanabilecek teknikler ise mantralar/yaratıcı düşünce ve sessizlik yemini. Mantra/yaratıcı düşünce tekniği; irade gücünü harekete geçirmek için kişinin kendisine görüldüğünden daha fazlası olduğunu ve dünyanın tüm gücü ve kuvvetinin kendisinin içinde bulunduğunu günde otuz kere tekrarlama ve kendisini hayalini kurduğu kişi olarak zihninde canlandırması, sessizlik yemini tekniği ise; kişinin doğrudan kendisine yöneltilecek bir soru dışında tüm günü konuşmadan geçirmesidir.

Altın kronometre zamanı simgelemektedir. Beşinci erdem de zamana saygı göstermektir. Kişinin zamanı kontrol etmekle yaşamını kontrol ettiğini fark etmesi, yaşamını parça parça yaşamak yerine bir bütün olarak görmesi ve planlaması önemlidir. Kişinin; zamanın elinden kayıp gittiğinde geri getirilemeyecek en değerli varlığı olduğu, yaşamda önceliklere odaklanılarak dengenin korunması ve yaşamın sadeleştirilmesi gerektiği bilgeliğine ulaşabilmesi için geliştirilen üç teknik bulunmaktadır. İlk teknik yirminin kadim kuralının bilincine varmak yani yaşamda elde edilen sonuçların yüzde sekseninin zamanının yüzde yirmisini alan etkinliklerle sağladığının farkındalığı ile tüm zamanı yüksek etkili etkinliklere yönlendirerek zamanı kontrol etmenin sırrına ulaşmaktır. İkinci teknik; sadeleştirme ritüeli uygulayarak önceliklerin öne çıkarılması ve bu önceliklere evet deme cesaretini bulabilmek için küçük şeylere hayır deme cesaretini göstermektir. Üçüncü teknik ise ölüm döşğinde olma zihniyeti ile her günü yaşamın son günü şeklinde düşünerek anlamlı şeylere odaklanmaktır.

Güzel kokulu güller altıncı erdem olan çıkar gözetmeden başkalarına yardım etmeyi simgelemektedir. Kişinin; başkalarının yaşamını iyileştirmek için çalışmanın kendi yaşamını geliştirdiği, yaşam kalitesini yükselttiği, bu nedenle vermek için yaşamak gerektiği bilgeliğine ulaşması gerekmektedir. Bu yolda uygulanan teknikler; kişinin kendisini birey olarak değil, toplumun bir parçası şeklinde algılaması, ruhunu zincirlerinden kurtararak bencilliğinden uzaklaşması ve daha üstün bir amaca odaklanarak her gün iyilik yapması, ihtiyacı olanlara sıcak

davranması ve şefkatle yaklaşması, arkadaşlar edinerek daha zengin ilişkiler geliştirmesi şeklindedir.

Elmaslarla bezeli yol anı yaşamayı anlatmakta ve yedinci erdem olan anı kucaklamayı simgelemektedir. Simge ile mutluluğun bir hedef değil yolculuk olduğu, bu nedenle şu anda yürünmekte olan yolun değerinin bilinmesi, başarı uğruna mutluluğun feda edilmemesi ve bu nedenle de yaşamın ertelenmemesi ve her anın son günmüş gibi yaşanması gerektiği vurgulanmaktadır. Anı yaşamak, kazanmak için mutluluğu feda etmemek ve her gün son günmüş gibi yaşamak; bilgeliktir. Bu doğrultuda uygulanabilecek teknikler ise; kişinin ailesinin değerini bilmesi ve çocuklarının çocukluk dönemlerinin bir parçası olması, her günün sunduğu özel anların tadını çıkararak yaşamın her zaman kişinin istediklerini vermemesine karşın ihtiyacı olan şeyleri verdiğinin farkındalığı ile şükretmesi ve yaşamda özel bir nedenle yer aldığının, mutluluk ve başarı konusunda yüksek bir potansiyel barındırdığının ve yapması gerekenin küçük adımlarla düşlerine ilerlemek olduğunun bilinciyle kaderini geliştirmesidir.

2. TARTIŞMA/DEĞERLENDİRME

Kişilik oluşumunda genetik özellikler ve yaşamın ilk beş yılı önemli ölçüde etkilidir. Ergenlik dönemi sonrası oturan kişiliğin ilerleyen dönemde değişmesi kolay değildir. Bu nedenle genel olarak kişiliğin değişmeyeceği ancak davranışların değiştirilebileceği yaklaşımı doğru kabul edilmektedir (Baltaş, 2010: 121). Bununla birlikte liderlik özelliklerinin öğretilebilir olduğunun kabul gördüğü günümüzde (Sığı ve Gürbüz, 2013: 383 ve Maxwell, J. C.1998: 3) kişide içsel liderlik özelliklerinin de geliştirilebileceği değerlendirilmektedir. Kitapta da bu yaklaşım doğrultusunda Julien'ın dönüşümünün kişiliğinde değil davranışlarında gerçekleştiği sezdirilmektedir.

Yaşadığımız dönemde herkesin kendisini yönetmesi, geliştirmesi ve yaşamda en fazla katkı sağlayacağı yerde konumlandırılması gerekmektedir (Drucker, ebscohost). Ferrari'sini Satan Bilge ile de kitle ayrımı yapılmaksızın tüm okuyuculara içsel liderlik konusunda yön gösterilmesinin amaçlandığı anlaşılmaktadır. Kitap; içerik ve yöntem açısından amacını gerçekleştirme yeterliliği ölçüt alınarak incelendiğinde yazarın her iki bakımdan da başarılı olduğu görülmektedir:

2.1. İçerik

İncelemede içsel liderlik kapsamında temel süreçlerin kitapta; kişide değişimin gerekliliğine ilişkin farkındalık oluşması, kişinin kendini tanıması, yaşamda amacının ne olduğunu belirlemesi ve bu amacı gerçekleştirme yolunda ilerlemesi şeklinde ortaya konulduğu tespit edilmiştir. Kitapta ayrıca amaca ulaşma yolunda iç disiplin, zaman yönetimi ve sürekliliğin önemine dikkat çekilmektedir.

Sharma; kişide değişimin gerekliliğine ilişkin farkındalık oluşması sürecini krizler, başkalarının tecrübelerinden yararlanma, okuyarak farkındalık oluşturma ve sezgiler/tecrübeler temelinde ele almaktadır: Julian'ın değişim yönünde uyanışının yaşadığı kalp krizi gerçekleşmesi ile krizlerin yaşamda yön değiştirmede zorlayıcı etkisi vurgulanmaktadır. Sull ve Houlder (2006: 100) tarafından da belirtildiği üzere yaşanan krizler gerçekten önem verilen şeylerin kavranması, yaşamdan ne beklendiğinin sorgulanması, öncelikler doğrultusunda tercihlerde bulunulması, yaşamın yeniden yapılandırılması sonucunu doğurabilmektedir. John'un uyanışı ile ise değişimin gerekliliğinin kavranmasında kişinin yaşadıkları yanında başkalarının tecrübelerinden yararlanılması gerekliliğinin altı çizilmektedir. Benzer şekilde Wademan (2006: 109-110) da farklı sektörlerde görev yapan yöneticiler ile gerçekleştirdiği görüşmelerde kişilerin çok iyi tanımadıkları insanlar ya da rastlantı sonucu edindikleri tavsiyelerin davranışları üzerindeki şaşırtıcı etkisini tespit ettiğini belirtmiştir. Kitapta değinilen

bir diğer konu okumanın kişinin kendine ilişkin farkındalık oluşuma etkisidir. Drucker (2009)'ın "kendini yeniden canlandırmak" başlığı altında aktardığı yedi kişisel deneyimi de kitapla benzer vurgulara sahiptir: kişisel tecrübeler, başkalarının deneyimleri ve okumak uyanışta etkilidir. Kitapta yaşamın anlamını bulma yolculuğunda Julian'ın sezgilerine başvurduğu anlara ve Julian'ın kararlarında sezgilerinin oynadığı role de dikkat çekilmektedir. Kişinin içinden gelen ses beyinde depolanmış deneyimlerin açığa çıkması ile oluşmaktadır ve bu yeti özbilincin temelidir (Goleman, 2000: 67). Dolayısıyla Julian'ın sezgileri tecrübelerinin bir yansımasıdır.

Kitapta gelişim yolunda kişinin kendini tanıması, bu doğrultuda kendisi ve başkaları tarafından nasıl görüldüğü ve gerçekte kim olduğu sorularını cevaplaması, bunun için ise sınırları, güçlü/zayıf yanları ve değerlerini belirlemesi ve başkaları tarafından nasıl görüldüğüne ilişkin arkadaşlarından veri sağlaması gerektiği üzerinde durulmuştur. Goleman (2002: 15-17) kişilerin kendi duygularını, güçlü/zayıf yanlarını, ihtiyaç ve güdülerini, bunların başkaları üzerinde yarattığı etkileri anlayabilme ve kabul edebilmelerini özbilinç ile açıklamakta ve öz-bilinçli insanların kararları ve değerler arasında uyumsuzluk olmadığı belirtilmektedir. Goleman'a göre (2002: 17) özbilincin farkına varılması için kişinin kendisi hakkında gerçekçi bir değerlendirme yapması gerekmektedir. O halde liderliğin olmazsa olmaz koşulu olan duygusal zekanın ilk bileşenine, özbilince (Goleman, 2002: 111-16) sahip olmak içsel liderlik için de bir zorunluluktur. Kişinin gerçekte kim olduğunun ortaya konulmasında çevresinden geri bildirim sağlaması gerekliliği ise Roberts, Spreitzer, Dutton, Quinn, Heaphy ve Barker (2002: 67-76) tarafından da vurgulanmaktadır.

Kitapta yaşam amacının belirlenmesi sürecine ilişkin olarak; kişinin nereye gideceğine ilişkin bir vizyonu olması gerektiği, amacı belirlenmenin gidilmekte olan yolda değişim için bir başlangıç noktası oluşturduğu, bununla birlikte ancak başkalarına hizmeti temel alan anlamlı bir amacın mutluluk getireceği üzerinde durulmaktadır. Maxwell (1993: 181)' in de belirttiği gibi insanın gördüğü şey aynı zamanda olabileceği şeydir. Amaç yaşamda kişinin yönünü belirlemesini sağlayan duygusal açıdan biçimlendirilmiş bir olgu olarak tanımlanmaktadır. Kişinin yaşamı çözümlenebilmesi ve mutluluğa ulaşabilmesi, potansiyelini ve amacını keşfetmesi ile mümkündür. Amaç; ihtiyaçların ve arzuların ötesinde kişisel güçler ve insanlığa katkı yönünde kişinin yüreğinin derinliklerinden gelmektedir (Cooper ve Sawaf, 1997: 186). Kitapta amaca ulaşmada hedeflerin öncelikler çerçevesinde doğru olarak belirlenmesi, tanımlanması, somutlaştırılması ve yazılı hale getirilmesi ve amaç altında fiziksel, finansal, kişisel güçlenme, ilişkilerle ilgili veya sosyal hedef, spiritual hedef gibi farklı hedeflere yer verilmesi gerektiğine yer verilmiştir. Maxwell (1993: 29) başarıyı "(...) önceden belirlenmiş hedefin süreçsel algılaması (...)" olarak tanımlamakta ve başarıda öncelik belirleme disiplininin hedef doğrultusunda çalışma ile ulaşılabilecek başarıda temel olduğunu belirtmektedir. Açık hedeflerin bulunmaması gidilecek yolun kaybedilmesi sonucunu doğurabilmektedir. Ayrıca hedeflerde bölümlenme yapılması ve her bir hedef altında atılacak adımların belirlenmesine ihtiyaç bulunmaktadır (Goleman, 2000: 333-334). Amacı gerçekleştirmek üzere önceliklerin belirlenmesi ve hedeflerin oluşturulması yanında bunlar arasında bağlantılar kurulabilmesi ve belirli zamanlarda değerlendirme yapılabilmesi için yazılı hale getirilmesinin gerekliliği Cooper ve Sawaf (1997: 195-196) tarafından da vurgulanmıştır. Amaç ve hedeflerin netleştirilerek yazılı hale getirilmesi kişinin zamanı iyi yönetebilmesi için de bir gerekliliktir (Tutar, 2007: 56).

Kitapta yaşam amacını gerçekleştirme yolunda başarı, mutluluğun kaynağı olarak sunulmakta, amaca ulaşmanın hedeflerin izlenmesi ile, hedeflerin gerçekleştirilebilmesinin ise eylemlerde tutarlılık ve cesaret ile mümkün olduğu üzerinde durulmaktadır. Bir başka anlatımla amacı gerçekleştirme yolunda cesurca ve kararlılıkla ilerlenmelidir. Mutluluğun yaşamın en derin ihtiyaçlarının yani amaçların karşılanması ile mümkün olabileceği ancak amaç ve hedeflerin belirlenmesinin yeterli olmayıp gerçekleştirilmesi ve günlük ihtiyaçların da bu doğrultuda planlanması ihtiyacının bulunduğu ve bunun da sorumluluk duygusu ile desteklenen bir kararlılık ve cesaret gerektirdiği Cooper ve Sawaf (1997: 189-197) tarafından da

belirtilmiştir. Yazara göre bu süreçte kişi amaca tutku ile bağlanmalı ve gelişme yolunda kendisi ile yarışmalıdır. En güçlü motivasyon içsel kaynaklarla sağlanmaktadır. Kişi tarafından severek yerine getirilen eylemler bir akış hali yaratmaktadır. Hedefleri gerçekleştirmek üzere kişiyi harekete geçiren duygular, motivasyon sağlayarak dürtü ve algıları aracılığıyla eylemleri şekillendirmekte ve kişiyi hep daha iyiye gitmeye yönlendirmektedir (Goleman, 2000: 135-140). Bu kapsamda amaca yönelik hedef ve eylemlerin severek tutku ile bağlanmak kişiyi kendini geliştirerek başarıya yöneltmekte, başarı ise mutluluk getirmektedir.

İncelemede içsel liderlik gelişiminde; iç disiplinin sağlanmasında zihin kontrolüne ilişkin olarak üzerinde durulan konular; Maxwell (1993: 209-222)'in de dikkat çektiği; kişinin amaca ulaşma yolunda engelinin ve rakibinin kendisi olduğunu kabullenmesi, kişinin işlerin birikmesini önlemesi ve çalışmaya erken başlaması, yapmaktan zevk almadığı işleri de yapması, disiplin eksikliği yaşanan alanların belirlenerek o alanlarda kontrol sahibi olabilmek üzere konuya odaklanması, alışkanlık kazanılmasını teminen sürekli tekrar yapılması ve konuya ilişkin bir denetim mekanizması oluşturulması, fırsatlar için hazırlıklı olma konusunda kişinin kendini çalışmaya yönlendirmesi, önceliklerin belirlenmesi, takvime bağlanması, zamanın bir bütün olarak planlanması, düşünmek, okumak ve yazmak için uygun ortamlar yaratılması gerekliliği ile benzerlik göstermektedir. Hansen (ebscohost)'in vurguladığı korku ile mücadele ve Poscente (ebscohost) nin değindiği olumlu düşünceler geliştirmek, amaca bağlı kalmak, amaç doğrultusunda zihni yönlendirme ve kontrole de yer verilen kitapta, ayrıca zihin kontrolü ve beden sağlığı arasında kurulan bağlantı çerçevesinde uyku, egzersiz ve beslenmeye ilişkin bir iç disiplin sağlanması da öngörülmüştür. Hallowell (2006: 39-41) de sağlıklı bir zihin için beynin fiziksel bakımını sağlamaya yönelik olarak benzer şekilde uyku, doğru beslenme ve egzersiz üzerinde durmuştur. Hallowell (2006: 45-46) 'in sevilen insanlarla zaman geçirmek, görevleri küçük parçalara ayırmak, düşünmek üzere zaman ayırmak, önemli işlere öncelik vermek, ertesi günü planlamak, zaman planı oluşturmak, müzik ile motivasyon sağlamak, kendi üzerinde denetim mekanizması oluşturmak, yavaşlamak şeklindeki önerileri de kitapta iç disipline ilişkin olarak üzerinde durulan konular ile paraleldir. Yine kitapta üzerinde durulan kaliteli uyku, doğru beslenme, düzenli fiziksel egzersiz, zihni odaklayan egzersizler ve doğru nefes egzersizlerinin zihnin işleyişi üzerinde etkili olduğu Sığı ve Gürbüz (2013: 246-260) tarafından da kabul edilmektedir.

Kitapta zamanın en değerli varlık olduğu ve yaşamın kontrolünün ancak zamanı kontrol ile mümkün olabileceğinden hareketle; yaşam hakkında düşünmek, kendini tanımak, zihni eğitmek, amaç ve hedefler belirlemek, ayrıca vücuda özen göstermek ve ruhu beslemek için zaman ayırmak gerektiği, bunları gerçekleştirebilmek için ise yaşamın sadeleştirilmesi, öncelikli iş ve kişilerin belirlenmesi ve yaşamın bütüncül bir bakış açısı ile günlük, haftalık, yıllık olarak planlanmasına ihtiyaç duyulduğu hususlarına yer verilmiştir. Belirtilen konulara Smith (1999: 21-125) ve Tutar (2007: 56-57) tarafından da kısmen değinilmekle birlikte özellikle Tutar (2007: 56-57)'ın sürece değil sonuca odaklanma ve krizleri yaşamdan uzaklaştırma konusundaki görüşleri, krizi fırsat olarak görme anlayışının ve kaizen felsefesinin hakim olduğu (İmai, 1994: 29) kitapta yer verilen öneriler ile çelişmektedir.

Kitapta kişisel gelişimin kaynağı olarak görülen süreklilik; yaşam hakkında düşünme, okuma, öğrenme, kendini artarak geliştirme, amaç ve hedefler doğrultusunda çalışma, iyileşme için değerlendirme ve geri bildirim sağlamaya ilişkin sürekli ve bitmeyen bir çaba olarak ortaya konulmaktadır. Goleman (2000: 87-88) üstün performans gösteren kişilerde özbilincin iyileştirme sürecinin aralıksız devam etmesini sağladığını öne sürmekte ve değişim gereksiniminin kişinin hedefleri, misyon anlayışı ve temel değerleri ile uyumlu olması durumunda özbilincin değişim konusunda önemli bir araç olduğunu vurgulamaktadır. Bu çerçevede sürekli iyileşme zihnin bu yönde disipline edilmesini gerektirmektedir ki bu da kitapta değinilen konular arasındadır.

2.2. Yöntem

Yazar içsel liderlik konusunda pek çok bilimsel kaynaktan yer verilen bilgi ve teknikleri paylaşma yöntemi olarak öyküyü tercih etmiştir. İlgi uyandırıcı bir öykü inandırıcılık sağlamada etkilidir. Kariyer değişim sürecinde önemli bir araç olan iyi öykü anlatma yeteneği (Ibarra ve Lineback, <https://hbr.org/>) eski bir avukat olan yazar tarafından da ikinci kitabında okuyucunun onu zirveye taşımasında etkili olmuştur. Başarılı öyküde olması gerektiği üzere tutarlı bir seyrin içinde; kahraman yaşamının dayanılmaz bir hal aldığı noktada geldiği bu sondan kurtulmasını sağlayacak bir olay ile içgörüyü ulaştırmakta, sınavlardan geçmekte, çileler çekmekte, ancak kaderine meydan okuyarak sonunda gerginlik ve belirsizlikten kurtulmakta ve yaşamında yeni bir sayfa açmaktadır (Ibarra ve Lineback, <https://hbr.org/>) Dikkat çekici bir diğer nokta da yazarın bu yöntemi; kitapta Julian'ın John'u etkilemesinde de kullanmış ve okuyucuya öykünün gücünü kabullendirmiş olmasıdır. Julian'ın öyküsü okuyucuya Julian ve John arasında geçen ve zaman zaman soru cevap şeklinde gelişen diyaloglar ile aktarılmaktadır. Kökü "(...) eski Yunanca'da serbestçe soru sorma ve insan ilişkilerine anlam katma anlamına gelen dia-logos (...)" olan diyalog aracılığıyla Julian'ın öyküsü, neye önem verdiği, ne için yaşadığı, neyi bildiği, ne hissettiği başarılı bir şekilde (Cooper ve Sawaf, 1997: 91) okuyucuya aktarılmıştır. Julian'ın dönüşüm öyküsü içinde yer verilen bir başka öyküde ise yedi erdem sembollerle sunulmakta, erdem ve bilgeliğe ulaşma yolunda ise ritüellerin uygulanması önerilmekte, semboller ve ritüellerin gücünden de faydalanılmaktadır.

SONUÇ

Kitapta okuyucunun kişisel gelişimine katkı sağlamak amaçlanmaktadır. Yapılan incelemede kitap içeriğinin içsel liderlik konusunda pek çok kaynaktan değinilen konuları bir araya getiren bir özellik taşıdığı tespit edilmiştir. Kitabı özellikle çekici kılan ise bu bilgilerin aktarılış yöntemindeki ustalaktır. Öyküde Julian ile John arasında geçen konuşmalara ağırlıklı olarak yer verilerek, okuyucunun oluşabilecek sorularının giderilmesi sağlanmış, her bölümde bir önceki bölümde değinilen konuların özetlenmesi ile de bilgilerin zihinde yer edinmesi mümkün kılınmıştır. Bununla birlikte bir bölümde ve sadece o bölüme özgü imiş gibi sunulan tekniklerin önceki veya sonraki bölümlerde de yer alması çelişkili bir anlatım oluşturmaktadır. Ayrıca kişisel gelişimde başlangıç basamağı olarak farklı bölümlerde farklı olgulara işaret edilmesi, vizyon ve amaç kavramlarının aynı ve farklı anlamlarda kullanımı gibi başka birtakım çelişkiler de mevcuttur. Bununla birlikte genel olarak kitabın başarılı bir şekilde birçok konuyu içeriğinde barındırdığı ve yine başarılı bir yöntemle okuyucuya aktardığı dolayısıyla amacını gerçekleştirdiği değerlendirilmektedir. Ayrıca bu çalışmada içsel liderlik açısından incelenen kitaba, bir başka çalışmada Julian-John ve Raman-John arasındaki ilişki çerçevesinde yönetimde liderlik boyutu ile de yaklaşılacağı düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

- Baltaş, Acar (2010) *Türk Kültüründe Yönetmek Yerel Değerlerle Kazanmak*, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Cooper, Robert. K. ve Sawaf, Ayman (1997) *Liderlikte Duygusal Zeka*, Çev.: Z. B. Ayman ve B. Sancar, İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Drucker, Peter F. (2009) *Yönetim*, Çev.:İ. Gülfidan, İstanbul: Optimist Yayınları Yayın No: 278.
- Drucker, Peter F. *Leadership Excellence*, 13-14.www.leadership.com, ebscohost veritabanı.
- Goleman, Daniel (2002) “Lideri Lider Yapan Nedir?,” *Harward Business Review Dergisinden Seçmeler*, Çev.: N. Elhüseyni, İstanbul: BZD Yayın ve İletişim Hizmetleri.
- Hallowell, Edward. M. (2006) “Akıllı İnsanlar Nasıl Verimsiz Oluyor?,” *Harward Business Review Dergisinden Seçmeler*, Çev.: A. Kardam, İstanbul: BZD Yayın ve İletişim Hizmetleri.
- Hansen, Victor Mark *Success in Two Steps*, 4.www.LeaderExcel.com, ebscohost veritabanı.
- Ibarra, Herminia ve Lineback, Kent, *What's Your Story*, January 2005 issue of Harvard Business Review, <https://hbr.org/2005/01/whats-your-story> (24 Mart 2018).
- İmai, Masaki (1994) *Kaizen*, Kaizen Institute Ltd.
- Maxwell John C. (1998) *İçinizdeki Lideri Geliştirmek*, Çev.:S. Yeniçeri, İstanbul: Beyaz Yayınları.
- Poscente, Vince, *Self Leadership* , 4.www.LeaderExcel.com, ebscohost veritabanı (14 Şubat 2014).
- Roberts, Laura Morgen, Spreitzer, Gretchen M., Dutton,Jane E., Quinn, Roberte, Heaphy, Emily D. ve Barker, Brianna. (2002) “Güçlü Yanlarınızı Nasıl Öne Çıkarırsınız?,” *Harward Business Review Dergisinden Seçmeler*, Çev.: A. Kardam, İstanbul: BZD Yayın ve İletişim Hizmetleri.
- Sharma, Robin (2005) *Ferrari'sini Satan Bilge*, İstanbul: GOA
- Sığı, Ünsal ve Gürbüz, Sait (Ed.), (2013) *Örgütsel Davranış*, İstanbul: Beta Basın Yayım Dağıtım A.Ş.
- Smith, Hyrum W. (1998) *Hayatı ve Zamanı Yönetmenin 10 Doğal Yasası*, Çev.: A. Çelbiş, İstanbul: Sistem Yayıncılık
- Sull, Donald N. (2006) “Taahhütleriniz İnançlarınızla Örtüşüyor mu?,” *Harward Business Review Dergisinden Seçmeler*, Çev.: A. Kardam, İstanbul: BZD Yayın ve İletişim Hizmetleri.
- Tutar, Hasan (Ed.) (2007) *Zaman Yönetimi*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Wademan, Daisy (2006) “Bugüne Kadar Aldığım En İyi Tavsiye,” *Harward Business Review Dergisinden Seçmeler*, Çev.: A. Kardam, İstanbul: BZD Yayın ve İletişim Hizmetleri.
- www.robinsharma.com (14 Şubat 2014).